



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Thesavrvs Casvum Conscientiæ**

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

**Sayer, Gregory**

**Venetiis, 1627**

xx. De p[o]ena degradationis, seu depositionis, & Curiae seculari traditionis. Quid sint, & a quo p[o]enae istae infligantur.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-13883**

pote cessationis licita, vel illicita sunt, hæc dicta sufficiant.

- 17 Quoad penas vero iniuste cessationem imponentis communis DD. sententia est, sic iniuste cessantes, eo quod non seruauerunt conditiones superius cap. 18. traditas, & similiter quando causa propter quam cessarunt non est reperta canonica, & sufficiens, siue sit Episcopus qui cessauit, siue Canonici, tenentur restituere omnia damna illata, & interesse seu lucrum cessans læsis, vt Canonici, qui parati erant assistere officijs, & per iniustam cessationem impediuntur, restituere debent distributiones; & similiter alijs Clericis satisfacere tenentur pro stipendijs Missarum, & officiorum, quæ lucrati essent, nisi impediti fuisset. Quod si sic iniuste cessans beneficiarius fuerit, non acquirit sibi pro eo tempore fructus, sed eos restituet Ecclesie, in qua cessatum est, ad arbitrium superioris, vt in utilitatem Ecclesie illius, & diuini cultus, cui debitum seruitium ablatum est, aut in pauperum necessitatem conuertantur, immo etiam ultra prædicta tenentur satisfacere Ecclesie pro iniuria irrogata ei ad arbitrium superioris, & etiam alteri parti sumptus restituere; Quæ omnia colliguntur ex ca. si Canonici, de offic. Ordin. lib. 6. Et quauis, d. cap. si Canonici, loquatur solum de Capitulo Canonico sic iniuste cessationem imponentium, secundum Geminianum tamen ibi, & Angelicam, in verbo, Cessatio, num. 1. & Syluest. verbo, Cessatio, num. 4. qu. 3. & q. 4. idem erit dicendum de alijs, qui cessationem iniustam imponunt, & in his etiam præter Angelicam, & Syluest. cit. conueniunt Summa Atenfis, par. 2. lib. 7. tit. 16. art. 8. Tabiena, verbo, Interdictum, num. 7. §. Sexto. Sotus, 4. d. 22. q. 3. art. 2. in fine, vers. Tenentur præterea. Toletus lib. 1. c. 23. vers. Septimo, & Henriquez libro 13. de excom. & interd. capit. 5. §. 3. & est communis DD. opinio, & doctrina. His addo, quod datur Ecclesie, cui cõpetit hæc restitutio, actio contra huiusmodi iniuste cessantes; quæ actio, quia non est in iure expressum in quo genere actionis sit, merito dicitur *Conditio ex lege ff. de condic. ex leg. vnica, & tradit glossa, in cap. cum liberum, in verbo, Beneficia, de sepult. in antiq. & glos. in c. si canonici, in verbo, restituent, de offic. Ordin. lib. 6.*
- 19 Quoad dantes causam cessationis iustæ, communis est DD. opinio, Quod qui dederunt causam iustæ cessationis, post monitionem tenentur ad omnia damna, & interesse Clericis, & Canonici illius Ecclesie, in qua cessatum est, & ad aliquam satisfactionem æstimandam arbitrio superioris, scilicet Papæ, & in diuini cultus augmentum conueniendam, ex d. c. si Canonici, de offic. Ordin. lib. 6. Summa Atenfis, par. 2. lib. 7. tit. 16. art. 8. Angelica, verbo, Cessatio, num. 2. Syluest. verbo, eod. q. 3. Soto, 4. d. 22. qu. 3. art. 2. vers. Tenentur præterea. Toletus lib. 1. c. 23. vers. Septimo, & Henriquez libr. 13. c. 52. §. 3. in fine, Anton. Cucchius lib. 4. tit. 13.
- 20 Aliq. pena etiam constituitur contra eos, qui iustam cessationem a Diuinis violant, scilicet excommunicatio, cum hac tamen differentia, si enim cessatio sit particularis etiã si sit Ecclesia Matrix, eam violans non incurrit excommunicationem, siue secularis sit, siue Regularis. Ratio est: quia violatio censurarum excommunicationem inducit, cessatio autem particularis a Diuinis non equiparatur Interdicto, ob cuius violationem incurritur excommunicatio: Sin autem cessatio generalis sit, imposita ab Ordinario loci, vel a Sede Apostolica, vel a Concilio Provinciali, aut ab alio quocunque auctoritatem habente, si eam seruet Ecclesia Cathedralis, vel Matrix, seu Parochialis loci, Religiosus etiam exemptus eam violans ipso facto excommunicatio nem incurrit, vt habetur in Clem. 1. de sent. excom. Sylu. verbo, Cessatio, q. 5. Angelica, verbo, Cessatio, in princ. Soto, 4. d. 22. q. 3. artic. 2. vers. de penis autem. Marco Antonio Cucchio libr. 4. Instit. Iuris Canonici tit. 13. & Henriquez lib. 13. de exc. & interd. ca. 54. §. in nullo tamen casu irregularis efficitur, vel latius in c. 17. ex communi DD. sententia comprobauimus.

## De Pena Degradationis, seu Depositionis, & Curie seculari traditionis, Quid sint, & a quo pænæ istæ infligantur. Cap. XX.

### S Y M M A R I V M.

- 1 Iuris Canonici, & Ciuilis circa delicta puniendæ quoad discrimen.
- 2 Penæ Canonice quomodo ad penas Ciuiles comparentur.
- 3 Degradatio, suspensio, & depositio, aliquando pro eodem accipi solent.
- 4 Suspensio priuationem legitima executionis ordinis, vel officium, cum spe dispensationis importat.
- 5 Depositio priuationem executionis legitima officiorum, & beneficiorum simpliciter, & ex toto importat.
- 6 Degradatio, & legitima executione officiorum, & beneficiorum, & utroque priuilegio Clericali priuat.
- 7 Degradatio qualiter ab irregularitate distinguitur.
- 8 Degradatio quid proprie sit.
- 9 Degradationis pena soli Ecclesiastici coerceri solent.
- 10 Degradatio est duplex, Verbalis, & Actualis, & quid utraque sit.
- 11 Degradatio verbalis, & actualis qualiter inter se differant.
- 12 Depositus solum verbaliter priuilegio Canonis fruatur.
- 13 Depositus verbaliter tantum gaudet priuilegio fori.
- 14 Depositus tantum verbaliter, Iurisdictioni Ecclesie subiacitur.
- 15 Depositus solum verbaliter, quibus in casibus, sine Iudicis præuia declaratione, per Iudicem secularem puniri possit.
- 16 Degradatus actualiter, utroque priuilegio tam fori, quam Canonis priuatur.
- 17 Depositio verbalis certum numerum Episcoporum requirit, non actualis.
- 18 Degradandi potestas ad Episcopum, eiusque superiores olim pertinebat, hodie autem etiam Vicarius generalis Episcopi Clericos deponere potest.
- 19 Episcopus, an electum in Episcopum, qui renunciat Episcopatu, deponere possit.
- 20 Episcopus ordinatum Subdiaconum a Papa deponere nonquit.
- 21 Episcopus, ordinatum ab inferiore de licentia Pape au deponere possit.
- 22 Degradandi potestas an Iurisdictionis, vel ordinis sit.

1 **C**irca has, aliasque penas iure Canonico contra delinquentes inflictas, ante omnia diligenter obseruandum est discrimen inter ius ciuile, & ius Canonicum circa delicta puniendæ: Nam quædam sunt crimina capitalia, ob quæ iure ciuili imponitur pena Capitis; Quædam vero non capitalia, quæ pena pecuniaria puniuntur, de quibus habetur in l. 2. ff. de publicis iudicijs. Iure vero Canonico ob nullum crimine etiam enorme, pena capitis aut sanguinis imponitur, cum non ab homine, de Iudic. & capit. sententiam. Ne Clerici vel Monachi, & tradit Io. Bernard. Diaz in Pract. Crim. Canon. c. 133.

2 **P**enæ vero Canonice hæc sunt. Excommunicatio, Suspensio, Interdictum, Cessatio a Diuinis, Degradatio, Depositiõ, & Curie seculari traditio, quæ pænæ secundum Spe.

Specul. tit. de accusat. §. 2. ad poenas civiles sic comparantur: Excommunicatio enim, comparatur Interdictioni a-

Et quomodo Degradatio, Deordinatio, Suspendio, & Depo-

10 Est autem degradatio duplex una verbalis, Altera actua-

11 Primo, Quia Depositio verbalis significat tantum pri-

12 Secundo verbaliter depositus adhuc fruitor privilegio

10 Verbalis est illa, quae per sententiam priuat tantum te-

11 Differunt autem haec duae inter se;

12 Secundo verbaliter depositus adhuc fruitor privilegio

- lencia tomo 4. Disputar. 7. Quæst. 19. Puncto 4. Seba. Medic. par. 2. Summa, titulo 9. Quæstio. 24. Toletus libro 1. c. 17. & Henriquez libro 13. cap. 55. §. 3. Quod tamen limitandum est ex Panor. in d. c. ad abolendam, & alijs cit. nisi post verbale sequatur incorrigibilitas, quia tunc licite percuti potest, & absque alia traditione comprimi posset per
- 13 iudicem secularem. Eademque ratione sic verbaliter depositus gaudet privilegio fori, ut locis citatis DD. docent, quod intelligitur nisi sit incorrigibilis, siquidem inueteratus, & incorrigibilis Clericus potest ipso iure comprimi a iudice seculari absque alia degradatione actuali.
- 14 Illud tamen observandum est, quod cum Clericus verbaliter solum depositus sit de Iurisdictione Ecclesie, ex Panor. in capit. ex parte, numero 3. de Cler. coniug. potestas hæc super deposito incorrigibili exerceri non potest a Iudice seculari; nisi Iudex Ecclesiasticus declarat eum incorrigibilem, quem etiam declarare potest illo non citato ne fugiat. Quæ etiam doctrina traditur a Panor. in cap. cum non ab homine, numero 29. post Cardin. ibi, de iudic. & Innocent. in capitul. 1. de homicid. libr. 6. & Aret. in d. cap. cum non ab homine, colum. 5. & Felin. ibidem, colum. 5. & ad eodem Felin. in capit. Rodulphus, colum. 3. §. de Rescript. Dom. in ca. Nec licuit, d. 17. Bernard. Diaz in Pract. Crimin. Canon. ca. 131. in fine. Simone Maiolo, libro 4. de Irreg. c. 26. num. 4. Gregorio Tholosano in Syntagm. libr. 31. ca. 30. numero 6. & Alphonso Vivaldo, loco citato, nu. 31. & 32.
- 15 Sunt tamen quædam crimina ob quæ (vt infra scripti auctores tradunt) post verbalem depositionem, ante realem degradationem, Clericus sic depositus, etiam sine prævia Iudicis declaratione, puniri poterit per Iudicem seculare, vt si esset assassinus, faciens aliquem Christianorum interfici per assassinos, vel mandans, & multo magis si ipsemet talis esset, argum. cap. 1. de homicid. libr. 6. & Lapus ibi, & Domin. ibi in fine. Barbat. in capit. At si Clerici, de iudic. colum. 32. num. 129. Ioan. Lupus in tract. de libertate Ecclesiastica, quæst. 9. & latius Arnald. Albert. in Repet. in ca. Quoniam, in colum. 148. versic. Octavo, & ultimo fallit, cum 11. colum. seq. Ioan. Bernar. Diaz in Pract. Crim. Canon. capit. 91. & faciunt quæ docet Covar. in Clem. Si furiosus, par. 2. initio relect. numero 9. de homicid. & expresse Henriquez libro 13. capit. 55. §. 3. Idem si esset reus læsæ maiestatis, aut alijs criminibus enormibus se immiseret.
- 16 argum. eorum quæ tradunt glos. in capit. Perpendimus, in verbo, Cogantur, & ibi Panor. nume. 6. & 7. & alijs, quos refert, de sent. exc. Quorum opinio cautè, & non nisi vbi periculum esset in mora, practicanda est. At verò degradatus realiter, vtrunque privilegium Clericale tam Fori, quam Canonis amittit.
- 17 Tertio, Depositio verbalis certum numerum Episcoporum requirit, non sic actualis degradatio, vt notant Panor. in capit. Qualiter, & quando, numero 10. de accusat. & Gemin. in cap. 2. de penis, libro 6. Tabiena, verbo, Degradatio, in princip. Sylvest. verbo Degradatio, numer. 1. in fine, & nos in sequentibus vtriusque formam trademus.
- 18 Hæc autem deponendi, vel degradandi potestas ad Episcopum iure antiquo pertinebat, vel eius superiores, nõ autem ad Episcopos inferiores, cap. 2. de penis, libro 6. & facit glos. in cap. cum & plantare, §. in Ecclesiis, vero, in verbo, pleno iure, de privileg. Summa Aftens. par. 2. libro 7. titulo 17. articulo secundo, Alphonsus Vivald. tract. de depositione, & degradatio. numero 9. Toletus libro 1. capitul. 17. & Henriquez libro 13. capitul. 55. §. 2. in Annot. in litera G. Immo vero nec a Cardinali Legato a latere deponi potest Episcopus suæ prouinciæ, nisi id specialiter in suo privilegio contineatur vt colligunt DD. ex cap. inter corporalia, §. Sicut ergo Episcoporum, de translat. Episcopi, & expresse tradit Summa Aftens. par. 2. libr. septimo, titul. 17. articulo 2. & constat ex Conc. Trident. Sess. 24. de Reformat. capitulo quinto. Multoque minus possit Legatus Missus non Cardinalis Episcopum deponere. Addit tamen Summa Aftens. vbi supra presbiterum tam a Legato, dummodo sit Episcopus, quam etiam ab Episcopo deponi posse, concurrentibus alijs, quæ ad eius depoi-
- tionem requiruntur, nimirum, si adsit legitima causa, iuris ordine seruato, & reo de crimine conuicto. Dicitur tamen antiquo solum Episcopum, eiusque superiores deponere posse, quia hodie ex declaratione Concilij Tridentini Sess. 13. de Reform. capit. 4. etiam Vicarius Generalis Episcopi in spiritibus verbaliter Clericos deponere potest, vt etiam annotant Alphonsus Vivald. vbi supra, numero 9. Toletus libro 1. ca. 17. Quæ autem crimina depositionem, vel degradationem inducant, capit. sequenti dicemus.
- 19 Dubium verò esse potest, an Episcopus deponere possit electum in Episcopum, qui renunciauit Episcopatu, & retinuit beneficium primum? Respondet Summa Aftens. par. 2. libro septimo titul. 17. articulo secundo, quæstio. 2. post Ioan. Andr. quem refert. & Alphonsus Vivaldus loco superius allato numero 19. non posse, & hoc in memoriam pristinae dignitatis, ff. de Decurion. leg. vi. & maxime facit pro hæc cap. inter corporalia, §. Sicut enim Episcopus, versic. Vnde cum non sit, de translat. Episcoporum, cum tamen sit eius subditus, poterit eum iudicare, argum. 20 cap. ad supplicationem, de renunciat. Sicut etiam ordinatum Subdiaconum a Papa, Episcopus quamuis eum iudicare possit, cum sit subditus suus, deponere tamen nequit, sed causam instructam ad Papam mittere debet, sic glos. in ca. Per tuas, in verbo, Subdiaconatus, vbi Panor. in numero 2. ait esse communem DD. de maior. & obed. & ibi Vinoc. Host. Ber. & DD. in cap. cum in distribuendis, & ibi Innoc. qui ait, nec posse perpetuo suspendi ab illo Ordine per inferiorem. & Ioan. Andr. de temp. ordin. & Summa Aftens. par. 2. libro 7. titulo 17. articulo 2. quæst. 3. & Alphonsus Vivald. vbi supra, numero 20. Ratio eorum est: quia si non potest ordinari per inferiorem sine licentia Papæ, vt in d. capitul. cum in distribuendis, & de temp. ordin. a fortiori nec deponi potest; Quam sententiam Panor. d. cap. per tuas æquiorè esse dicit, & seruandam ob reuerentiam Romani Pontificis, ipse tamen contrariam opinionem cum glos. in cap. filium vestrum, in verbo, Non habet, 1. quæst. de Vgolin. sequitur, deponi posse ab Episcopo non solum a beneficio sed etiam ab ordine, ex delicto superueniente; Crimen enim priuat quæ privilegio, citatque ad hoc cap. privilegium, 11. quæstio. tertia, & Authent. Qua in prouincia. C. vbi de crim. agi. oport. Nec obstat, quod non potest eum ordinare sine licentia Papæ, quia ibi non concurrat causa criminis, vt hic in casu nostro. Et quia privilegium est strictè interpretandum, quod cedit præiudicium aliorum, arg. c. ex parte, de Decim. Igitur interpretatio fieri debet, vt ille possit deponi. Hæc Panor. ibi cuius opinio valde probabilis est maxime quando crimen superueniens enorme esset, prior tamen opinio est communior, & seruanda, vt ipsemet Panor. fatetur, propter reuerentiam Romani Pontificis.
- 21 Sed dubitari potest de eo, qui de licentia Papæ recipit ordinem ab inferiore, an hic ab eodem deponi possit? Respondet Hostiens. & Panor. in d. capitul. per tuas, in secundo de maior. & obed. & Fel. ibidem, & notat in margine illius loci, posse; Quia priuatus est primo privilegio; siquidem recipiendo ordinem ab inferiore, illi privilegio renunciauit se videtur, arg. c. cum renunciat, §. 2. de de. cut nemo seipsum excommunicare potest, ita nemo seipsum deponere valet, glos. in capitul. Nunc autem, in verbo, Marcellinus, dist. vigesima prima & est communis DD.
- 22 His omnibus addi possunt hæc duo vnum est, Quod licet nemo seipsum excommunicare potest, ita nemo seipsum deponere valet, glos. in capitul. Nunc autem, in verbo, Marcellinus, dist. vigesima prima & est communis DD.
- 23 Secundum est, Potestatem deponendi a beneficio, & officio Ecclesiastico esse potestatem Iurisdictionis, deponere verò ab ordine pertinere ad potestatem ordinis, ex ob- omni DD. sententia, in c. Transmissam, & ibi glos. in verbo, de talibus, de election.